

**Комунальний заклад вищої освіти
Київської обласної ради
«Академія мистецтв імені Павла Чубинського»
Кафедра «Мистецтво співу»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

 Сергєєнко О. М.

 27.05.2019 2019 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МАЙСТЕРНІСТЬ АКТОРА**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма	«Спів (академічний, народний)»
Статус дисципліни	Обов'язкова

Робоча програма навчальної дисципліни **«Майстерність актора»** для здобувачів вищої освіти галузі знань **02 «Культура і мистецтво»**, спеціальності **025 «Музичне мистецтво»**, освітньо-професійної програми **«Спів (академічний, народний)»** на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста (120 кредитів ECTS, термін навчання 1 р. 10 м.).

Розробник: Раденко Ю. В., заслужена артистка України, викладач вищої кваліфікаційної категорії.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Мистецтво співу»

протокол № 3 від «20» листопада 2019 р.

Завідувач кафедри **Кочерга А. І.**

*Для здобувачів на основі ОКР «Молодший спеціаліст»
(120 кредитів ECTS)*

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 4	Рік підготовки: 1 - й	
Загальна кількість годин –120	120	120
Кількість модулів – 2 Змістових модулів - 7	Семестр:	
Для денної форми навчання. Аудиторних годин: 1 - й семестр – 16 x 4 години, з них 59 практичні і 5 індивідуальні години. Самостійної роботи студента – 56 годин. Аудиторних для заочної форми навчання: 1 - й семестр – 16 практичні + 1 індивідуальна година. Самостійної роботи студента – 103 години.	1 - й	1 - й
	Лекції:	
	-	-
	Практичні:	
	59	16
Вид підсумкового контролю: практичне завдання.	Індивідуальні:	
	5	1
Форма підсумкового контролю: 1 - й семестр – іспит.	Самостійна робота:	
	56	103

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: засвоєння студентами системи теоретичних знань і практичних навичок акторського мистецтва, опанування методами професійної роботи артиста-вокаліста над роллю і образом. Комплексне виховання сучасного актора-вокаліста з високим культурним та інтелектуальним рівнем, з розумінням специфіки суміжних мистецтв, з бездоганним художнім смаком.

Предмет навчальної дисципліни: методика оволодіння законами професійної поведінки людини на сцені, починаючи від елементів внутрішньої та зовнішньої техніки актора до повноцінного створення сценічного образу.

Відповідно до освітньо-професійної програми, вивчення дисципліни «Майстерність актора» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово (ЗК 1).

Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 2).

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 3).

Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК 4).

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 5).

Навички міжособистісної взаємодії (ЗК 6).

Здатність бути критичним і самокритичним (ЗК 7).

Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях (ЗК 8).

Здатність вчитися і оволодівати сучасним знаннями (ЗК 9).

Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт (ЗК 11).

Здатність працювати автономно (ЗК 12).

Здатність виявляти ініціативу та підприємливість (ЗК 13).

Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК 14).

Здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК 15).

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про суспільство та у розвитку суспільства (ЗК 17).

Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності (СФК 1).

Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності (СФК 2).

Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва (СФК 3).

Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва (СФК 4).

Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності (СФК 6).

Здатність здійснювати основні шляхи інтерпретації художнього образу (СФК 9).

Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності (СФК 12).

Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків (СФК 13).

Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві (СФК 18).

Завдання дисципліни: вивчення теоретичних основ акторського мистецтва; ознайомлення з основними напрямками акторського мистецтва; ознайомлення з творчими методами роботи над роллю провідних майстрів сцени (оперної сцени); оволодіння методикою роботи актора над собою, оволодіння методом дійового аналізу ролі (образу); розвиток навички художньої імпровізації для створення образу, відповідно від особистісного бачення художньої цілісності та надзавдання постановочного номеру (музичного твору, музичної дії); опанування вмінням співпрацювати з режисерами, композиторами, постановниками, взаємодіяти з художньо - постановочною групою над підготовкою сценічного номеру; опанування тренінгом елементів внутрішньої та зовнішньої техніки актора; виховання художнього смаку, сценічної виконавської культури.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Майстерність актора» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

- ОК 8. Історія вокального мистецтва.
- ОК 12. Спеціальний клас. Сольний спів.
- ОК 19. Сценічна мова.
- ВБ 2. Культурологія / Історія мистецтв.

4. Очікувані результати навчання

Відповідно до освітньої програми «Спів (академічний, народний)» вивчення навчальної дисципліни «Майстерність актора» забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння голосом (інструментом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.	ПРН 1
Володіти методами та навичками репетиційної роботи та концертних виступів.	ПРН 2
Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.	ПРН 3
Аналізувати музичні твори з відокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.	ПРН 4
Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.	ПРН 5
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.	ПРН 8

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Майстерність актора»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння голосом (інструментом) на належному фаховому рівні під час виконавської діяльності.	ПРН 1
Володіти методами та навичками ансамблевого співу, репетиційної роботи та концертних виступів.	ПРН 2
Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.	ПРН 3
Аналізувати музичні твори з відокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.	ПРН 4
Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.	ПРН 5
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.	ПРН 8

4. 1. Після опанування навчальної дисципліни «Майстерність актора» студенти повинні:

знати:

- основи та основні напрямки акторського мистецтва;
- творчі методи роботи над роллю та образом провідних майстрів сцени (оперної сцени);
- етапи роботи над вокальним та літературним текстом, твором в цілому для художнього виконання на сцені;
- методику роботи актора над собою у творчому процесі переживання;
- елементи внутрішньої та зовнішньої техніки актора;
- комплексну систему вправ на взаємодію дихання, голосу, мови, тіла (голосу і пластики);

Вміти:

- володіти методом дійового аналізу ролі;
- володіти методикою створення сценічного образу;
- втілювати (створювати) задум ролі (образу);
- розкривати акторські надзавдання;
- визначати сюжетну лінію музичного твору та його стильові особливості;
- визначати ідейно-тематичний аналіз твору або ролі у творі;
- захоплювати учасників колективу процесом пізнання п'єси, вокального твору, музичної вистави, ролі;
- добирати яскраві матеріали, необхідні для створення образу чи персонажу, постановочного номеру;
- організовувати репетиційний процес;
- керувати своєю психікою і позбуватися сценічних затисків,
- відпрацьовувати виразність вокальної мови;
- розкривати суть сценічного епізоду та характери дійових осіб;

- втілювати індивідуальне бачення всіх компонентів акторської майстерності та підпорядковувати власному художньому задуму через наочну органічну дію;
- аналізувати і бачити в уяві конкретний проміжок часу події, обставини, в рамках яких відбувається драматургія твору (робити подієвий ряд);
- визначати причетність автора та його етичну відповідальність за долю своїх героїв;
- працювати над дієвим аналізом, визначати і фіксувати основні параметри поведінки персонажу (репліка, словесна дія, вокальна лінія, зовнішня та внутрішня дія, підтекст, поведінка);
- створювати переконливий художній образ при виконанні вокальних творів;
- самостійно розкривати акторські надзавдання, бути правдивим дзеркалом, яке відображає найменшу фальш у виконанні дії актором на сцені;
- вміти спрямовувати всі дії до надзавдання, створювати лінію наскрізної дії вистави і персонажу.

Володіти навичками soft skills:

- навички самоорганізації;
- презентаційні навички;
- здатність оволодівати сучасною інформацією;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

5. Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання.

5. 1. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- експрес-опитування;
- презентації творчих робіт;
- результати тренінгів;
- реферат;
- іспит (виконання практичного завдання).

5. 2. Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми контролю знань студентів:

- поточний;
- підсумковий модульний;
- семестровий (іспит).

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100 – бальною шкалою та шкалою ECTS – А (90 - 100), В (82 - 89), С (75 - 81), D (64 - 74), E (60 - 63), Fx (35 - 59), F (1 - 34), яка переводиться в національну (чотирибальна: 5 – «відмінно», 4 - «добре», 3 - «задовільно», 2 – «незадовільно»).

Поточний контроль відбувається на кожному аудиторному занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки із зазначеної теми, перевірку практичних завдань (вправ, тренінгів, етюдів, роботи над епізодом, вокальним твором, образом, роллю), знаходження необхідної інформації, її обсяг та глибину опрацювання, активність засвоєння інформації та творчого пошуку, емоційність, самобутність.

Усне опитування, практичні завдання	Критерії оцінювання
1,6 - 2	<p>В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час опитування.</p> <p>Повністю опанував навичками з конкретних творчих завдань. Виконав сценічне завдання, використовуючи для цього різні засоби впливу, як види сценічної дії (сценічні, фізичні). Вміє опрацювати спеціальну літературу (основну та додаткову), та на основі отриманих знань створювати образ.</p> <p>Вірно, з визначеною метою виконує вправи, запропоновані викладачем - на просту дію, на свободу м'язів, пам'ять та синхронність фізичних дій, з уявними предметами (етюди).</p> <p>Ставиться до виконання завдань активно, емоційно, творчо.</p>
1 - 1,5	<p>Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час опитування, але припускає окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Опанував більшістю навичок з конкретних творчих завдань. Виконав сценічне завдання, використовуючи для цього різні засоби впливу, як види сценічної дії (сценічні, фізичні), але недостатньо емоційно. Опрацьовує спеціальну літературу (основну), та на основі отриманих знань створює образ. З розумінням виконує вправи, запропоновані викладачем - на просту дію, на свободу м'язів, пам'ять та синхронність фізичних дій, з уявними предметами (етюди). Має незначні м'язові затиски. Ставиться до виконання завдань творчо, але не вистачає активності.</p>
0,5 – 0,9	<p>Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово викладає його під час опитування.</p> <p>Опанував окремими навичками з творчих завдань, але навички нестабільні. При виконанні сценічних завдань намагається використовувати різні засоби впливу, як види сценічної дії (сценічні, фізичні), але робить помилки. Не опрацьовує джерела, на основі яких можна створити сценічний образ. Виконує запропоновані викладачем вправи - на просту дію, на свободу м'язів, пам'ять та синхронність фізичних дій, з уявними предметами (етюди) формально, не активно. Має значні м'язові затиски. Ставиться до виконання завдань формально, неемоційно, без зацікавлення в результаті, ігнорує творчий підхід.</p>

0,1-0,4	Частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час опитування. Фрагментарно, поверхово та з помилками викладає його під час опитування. Володіє окремими навичками з творчих завдань, але на низькому рівні. При виконанні сценічних завдань використовує окремі засоби впливу, робить помилки. Не опрацьовує джерела, на основі яких можна створити сценічний образ. Намагається виконати запропоновані викладачем вправи - на просту дію, на свободу м'язів, пам'ять та синхронність фізичних дій, з уявними предметами (етюди) Має значні м'язові затиски. Ставиться до виконання завдань формально, неемоційно, пасивно, без зацікавлення в результаті, ігнорує творчій підхід.
0	Не володіє навчальним матеріалом, та не в змозі його викласти. Не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не виконує жодного практичного завдання. На заняттях пасивен.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти
Денна, заочна форма навчання

Весь обсяг роботи, що виконує студент протягом семестру підсумовується за допомогою накопичувальної системи балів. Підсумковий бал з навчальної дисципліни є сумою балів, одержаних за поточний, модульний (семестровий) контроль, ведення конспекту, з подальшим переведенням в національну шкалу.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за різні види завдань вказана в таблиці.

Модуль 1																												
	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				ЗМ 3			ЗМ 4			Змістовий модуль 5			Змістовий модуль 6			ЗМ 7							
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18	T19	T20	T21	T22	T23	Разом за темами	Реферати	Робочий зошит	Іспит	Всього
Аудиторні заняття	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	23	20	10	15	
Самостійна робота студента	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	23		9		
Сума балів																								46				100

T 1, T 2 ... T 23 – теми занять

Модульний (семестровий) контроль знань студентів

Модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період модуля (семестру). Модульний (семестровий) контроль знань студентів здійснюється через перевірку виконання студентом практичного завдання у формі іспиту (максимальна кількість балів 15).

Критерії модульного (семестрового) оцінювання знань студентів (іспит)

Виконання практичного завдання	Критерії оцінювання
13-15	Повністю опанував практичними навичками у відповідності до навчального матеріалу. Творчо виконує завдання, спираючись на теоретичні знання, акторську методику. Керує власним творчим процесом, вірно вибудовує драматургію номеру, вміє використовувати засоби впливу, створює переконливий образ. Не має м'язових затисків, емоціонален, вміє зацікавити.
10- 12	Достатньо повно оволодів практичними навичками у відповідності до навчального матеріалу. Намагається творчо виконати завдання, спирається на теоретичні знання, акторську методику. Контролює власний творчий процес, вірно вибудовує драматургію номеру, вміє використовувати окремі засоби впливу, створює власний образ. Має незначні м'язові затиски, емоціонален.
7 - 9	В цілому володіє практичними навичками у відповідності до навчального матеріалу. Виконує завдання, частково спираючись на теоретичні знання та акторську методику. Епізодично контролює власний творчий процес, не відчуває і не відображає цілісності у номері, намагається втілити власну думку і відчуття, але непереконливо. Має незначні м'язові затиски, не вистачає емоційності.
4 - 6	Не володіє повним обсягом навчального матеріалу, що відбивається на якості виконання практичного завдання. Навички не стабільні. Виконує завдання на свій розсуд, без опори на теоретичні знання. Намагається контролювати власний процес роботи над виконанням завдання. Мети виконання завдання не досягає. Має значні м'язові затиски, не вистачає емоційності.
1 - 3	Поверхово і фрагментарно засвоєний обсяг навчального матеріалу, тому виконує частину практичного завдання. Навички не стабільні. Виконує завдання на свій розсуд, без опори на теоретичні знання. Майже не контролює процес роботи над виконанням завдання. Мети виконання завдання не досягає. Має значні м'язові затиски, не вистачає емоційності.

0	Не володіє навчальним матеріалом. Не виконав практичного завдання. Має значні проблеми з м'язовою свободою.
----------	---

Критерії підсумкового семестрового оцінювання знань студентів

Підсумковий бал з навчальної дисципліни є сумою балів, одержаних студентам за всі види робіт за модуль (семестр). Максимальна кількість балів – 100.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	Шкала ECTS та критерії оцінювання	
90-100	Відмінно	A	<p>Студент систематично і відмінно виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час опитування. Повністю опанував навичками з конкретних творчих завдань. Виконує сценічні завдання, використовуючи для цього різні засоби впливу. Вміє опрацьовувати спеціальну літературу (основну та додаткову), та на основі отриманих знань втілювати акторські задуми. Вірно, з визначеною метою виконує вправи та етюди, практичні творчі завдання. Ставиться до виконання завдань активно, емоційно, творчо. Повністю розкрита тема реферата. Робота оформлена за зразком. Має конспект лекцій в повному обсязі.</p>
82-89	Добре	B	<p>Студент систематично, на достатньому рівні виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час опитування, але припускає окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Опанував більшістю навичок з конкретних творчих завдань. Виконує сценічні завдання, використовуючи для цього різні засоби впливу. Опрацьовує спеціальну літературу (основну), та на основі отриманих знань втілює акторські задуми.. З розумінням виконує вправи, (етюди), практичні завдання. Має незначні м'язові затиски. Ставиться до виконання завдань творчо, але не вистачає активності. Розкрита тема реферата. Робота оформлена за зразком. Має конспект лекцій в повному обсязі.</p>
			<p>Студент систематично, на достатньому рівні виконує завдання аудиторної та самостійної роботи.</p>

74-81		<p>С</p> <p>Володіє навчальним матеріалом, намагається обґрунтувати свої відповіді, але припускає окремі неточності та помилки. Опанував більшістю навичок з конкретних творчих завдань. Виконує сценічні завдання, використовуючи для цього різні засоби впливу. Опрацьовує спеціальну літературу (основну), та на основі отриманих знань втілює акторські задуми.. З розумінням виконує вправи, (етюди), практичні завдання. Має м'язові затиски. Ставиться до виконання завдань творчо, але не вистачає активності. Тема реферата розкрита неадекватно. Робота оформлена за зразком. Має конспект лекцій в повному обсязі.</p>
64-73	Задовільно	<p>Д</p> <p>Студент несистематично, на посередньому рівні виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, та фрагментарно викладає його під час опитування. Опанував окремими навичками з творчих завдань, але навички нестабільні. При виконанні сценічних завдань намагається використовувати різні засоби впливу, але робить помилки. Не опрацьовує достатньо джерела, на основі яких можна створити сценічний образ. Виконує запропоновані викладачем практичні завдання на посередньому рівні. Має м'язові затиски. Ставиться до виконання завдань пасивно. Тема реферата розкрита неадекватно. Робота недооформлена. Має конспект лекцій не в повному обсязі.</p>
60-63		<p>Е</p> <p>Студент несистематично, на посередньому рівні виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно, з помилками викладає його під час опитування. Опанував окремими навичками з творчих завдань, але навички нестабільні. При виконанні сценічних завдань намагається використовувати різні засоби впливу але робить помилки. Не опрацьовує джерела, на основі яких можна створити сценічний образ. Виконує запропоновані викладачем практичні завдання формально, не активно. Має значні м'язові затиски. Ставиться до виконання завдань формально, неемоційно. без зацікавлення в результаті. Тема реферата розкрита частково. Робота не оформлена. Відсутній повний конспект лекцій, т.к. лекції</p>

			конспектувались фрагментарно.
35-59		FX	Студент несистематично, на незадовільному рівні виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. Частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань під час опитування. Фрагментарно, поверхово та з помилками викладає його під час опитування. Володіє окремими навичками з творчих завдань, але на низькому рівні. При виконанні сценічних завдань використовує окремі засоби впливу, робить помилки. Не опрацьовує джерела, на основі яких можна створити сценічний образ. Намагається виконати запропоновані викладачем вправи - на просту дію, на свободу м'язів, пам'ять та синхронність фізичних дій, з уявними предметами (етюди). Має значні м'язові затиски. Ставиться до виконання завдань формально, неемоційно, пасивно, без зацікавлення в результаті, ігнорує творчий підхід. Тема реферата не розкрита. Робота не оформлена. Є робочий зошит з дисципліни «Майстерність актора», але теми конспектувались фрагментарно. Для одержання кредиту потрібне доопрацювання.
0-34	Незадовільно	F	Студент епізодично, виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. При теоретичному опитуванні студент не може відповісти на жодне питання. Не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не виконує жодного практичного завдання. На заняттях пасивен. Реферат відсутній. Відсутній робочий зошит та конспекти з дисципліни «Майстерність актора». Необхідне повторне вивчення дисципліни.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1 Зміст навчальної дисципліни "Майстерність актора"

Для студентів денної та заочної форми навчання

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Мистецтво актора в історичному вимірі.

Тема 1. Історія акторського мистецтва.

Мистецтво актора в давньогрецькому театрі, театрі Римської імперії. Значення маски як передачі людських пристрастей і створення архитипічного образу.

Особливості мистецтва актора у літургічній драмі, містерії, міраклі, мораліте та фарсі театру середніх віків. Значення масок комедії дель арте для розвитку європейського театру.

Акторське мистецтво в епоху Відродження. Виникнення сценікоробки як еволюція акторської майстерності. Принципи акторської гри в театрі епохи класицизму. «Парадокс про актора» Д.Дідро.

Засоби акторської виразності в епоху романтизму. Вимоги до акторського виконання реалістичного театру. Засоби створення образу-характеру в психологічному та символічному театрі. Позитивне значення натуралізму в акторському мистецтві та його вади. Принципи розвитку характеру в драматургії театру парадоксу. Ефект відчуження в мистецтві епічного театру.

Практичні завдання. Ознайомлення з творчими можливостями студентів. Мета: розкриття здатності психофізичного апарату студента для виконання психофізичних задач.

Завдання: виконати програму художнього читання; виконати комплекс пластичних завдань; виконати комплекс музичних завдань; виконати завдання на перевірку імпровізаційних можливостей; виконати комплекс вправ на увагу органів чуттів; виконати комплекс вправ на емоційну пам'ять; виконати комплекс вправ на уяву та фантазію; виконати комплекс вправ на розвиток навичок робочого самопочуття.

Тема 2. Основні напрямки в акторському мистецтві.

Мистецтво «переживання» як повне перевтілення актора в образ за принципом тотожності, психофізичного злиття з образом, безпосереднього органічного переживання в кожний момент сценічного буття. Роль двигунів психіки у процесі створення «життя людського духу» (К.С. Станіславський).

Мистецтво удавання як вміння зафіксувати зовнішній малюнок ролі, підказаний живим відчуттям актора в підготовчий репетиційний період.

Ефект відчуження (Б.Брехт) як засіб пізнання і відтворення дійсності в художньому образі. Епічна форма театру (Б.Брехт), яка передбачає критичне ставлення актора до образу, ставить глядача у стан спостерігача, стимулює активність його думки і примушує його приймати рішення.

Синтез напрямків «переживання» та «відчуження» як засіб створення цілісного художнього образу в мистецтві актора.

Експериментальні пошуки у створенні сценічного образу – «перетворення» (Л. Курбас), «фантастичний реалізм» (Є. Вахтангов), «мова жесту» (А. Арто) тощо.

Сценічне ремесло, його позитивна і негативна оцінки. Ремесло як технологічний засіб створення структури сценічного образу. Дилетантизм як комплекс поверхових знань про певні явища. Дилетантизм учнівський, дилетантизм у мистецтві актора.

Практичні завдання. Виявлення ступеню учнівського дилетантизму. Мета: розкриття здатності психофізичного апарату студента для виконання сценічних задач. Завдання: виконати одиночний етюд на задану тему в імпровізаційному самопочутті; виконати парний етюд на задану тему в імпровізаційному почутті; виконати груповий етюд на задану тему в імпровізаційному почутті.

Тема 3. Принципи акторського мистецтва.

Дія в житті як процес людської поведінки, спрямованої на досягнення певної мети. Розкриття в дії людської особистості – органічна властивість природи людини.

Драматична дія як основний засіб створення драматургом характерів дійових осіб.

Сценічна дія – основний засіб театрального мистецтва, роль дії в акторському мистецтві.

Дія як основний засіб створення актором характеру та втілення образу на сцені.

Специфіка сценічної дії, різновиди сценічної дії: внутрішня (психічна) та зовнішня (фізична), їх органічна єдність і взаємозв'язок. Словесна дія. Органічність (справжність) сценічної дії, відмінність органічної дії від удаваної.

Основні ознаки акторської дії: активність, цілеспрямованість, логічність, послідовність, продуктивність, конкретність дій, що відбуваються на сцені. Мотивація дії. Пристосування як «внутрішня і зовнішня» форма спілкування між людьми (М. Кнебель). Сценічна задача: мета, перешкода, пристосування, дія як досягнення поставленої мети.

Практичні завдання.

Завдання: оволодіти найпростішою дією з умовним предметом у сценічному етюді; встановити логіку і послідовність сценічної дії в етюді відповідно до над завдання; виконати вправи на оволодіння сценічної дією; виконати груповий етюд на оволодіння сценічної дією. виконати одиночний етюд на оволодіння простої фізичної дії; виконати одиночний етюд на перетворення психічної дії у фізичну.

Тема 4. Реалістичні традиції акторського мистецтва і система К. С. Станіславського.

Реалізм (realism – лат.) – образне, правдиве відображення явищ дійсності, відтворених у художній формі. Художня правда – головний критерій цінності реалістичного мистецтва. Реалістичні традиції українського та російського сценічного мистецтва. М. Л. Кропивницький, М. С. Щепкін, М. К. Заньковецька, брати Тобілевичі, К.С.Станіславський, В. Ф. Комісаржевська, М. М. Єрмолова як носії реалістичних традицій в акторському мистецтві.

Творче узагальнення та розвиток К. С. Станіславським передового досвіду реалістичного театру. Система К. С. Станіславського – вчення про акторську творчість, в якому вперше в історії театру розроблені питання сценічної теорії, метод роботи над роллю та артистична техніка. Вчення К.С.Станіславського як пізнання об'єктивних законів органічної природи артиста. Система К.С.Станіславського як свідоме оволодіння підсвідомим процесом сценічної творчості, дослідження шляхів органічного перевтілення актора в образ. Школа К.С.Станіславського як реалістичний напрям у театральному мистецтві, що ґрунтується на кращих традиціях Московського художнього театру.

Складові частини системи К.С. Станіславського.

Тема 5. Етика і дисципліна як складова частина системи К. С. Станіславського.

Система К.С. Станіславського – вчення про акторську творчість, в якому вперше в історії театру розроблені питання сценічної теорії, метод роботи як пізнання об'єктивних законів органічної природи артиста. Система К.С. Станіславського як свідоме оволодіння підсвідомим процесом сценічної творчості, дослідження К.С. Станіславського.

Театральна колективна творчість як необхідність створення художніх норм і творчої дисципліни. «Залізна» дисципліна як єдина запорука творчої роботи складного театального організму. Внутрішня дисципліна як створення сценічного самовідчуття (готовності до сумісної дії). Артистична етика як шлях до творчого натхнення. «Люби мистецтво в собі, а не себе в мистецтві» (К. С. Станіславський).

Підтримання авторитету керівника як етична норма створення творчої атмосфери в театрі. Питання взаємовідносин театральних поколінь. «Передробочий стан» як створення продуктивного процесу роботи над роллю. Театральні речі: декорації, костюми, перуки, реквізит, бутафорія, аксесуари тощо. Етика та дисципліна як запорука творчої атмосфери театального колективу.

Практичні завдання.

Оволодіння навичками створення передробочого стану для подальшої роботи над образом (роллю).

Завдання: виробити в собі необхідність практичного засвоєння поняття – «дисципліна повинна стати творчою необхідністю» Е.Вахтангов; створювати творчу атмосферу під час роботи; виконати вправи для тренінгу емоційної пам'яті.

Тренінг елементів уваги з метою досягнення багатопланової уваги; користування «трьома колами уваги» для набуття публічної самотності, виконати вправу на зосередженість уваги на заданих об'єктах.

Змістовий модуль 2. Техніка акторської майстерності.

Тема 6. Елементи внутрішньої техніки актора.

К. С. Станіславський про необхідність роботи актора над собою. Постійний тренінг та «муштра» для виховання і розвитку елементів внутрішньої техніки актора.

Сценічна увага та її види. «М'язова свобода». Сценічна увага як перший поштовх до сценічної дії. Спостережливість та емоційна пам'ять. Почуття правди і віра. Відбір та «оживлення» запропонованих обставин, їх оцінка. Логіка і послідовність.

Сценічне спілкування та його види (психофізичне, словесне, пряме, опосередковане). Основні етапи взаємодії (орієнтація, сприйняття об'єкта, оцінка, «приспосовування», дія спрямована на об'єкт). Темпоритм сценічної

дії. Сценічне самопочуття. Нерозривність усіх елементів внутрішньої техніки актора, їх комплексне вивчення і тренінг в умовах сценічної дії.

Практичні завдання

Завдання: провести спостереження за навколишньою дійсністю в усіх дрібних деталях для подальшого використання потрібних явищ у практичній сценічній роботі; показати поведінку домашніх тварин, птахів та звірів; засвоїти послідовність поведінки в роботі з уявними предметами; розвинути здатність до уяви та фантазії; засвоїти елемент сценічної взаємодії – «орієнтація»; оволодіти елементом сценічної взаємодії – «привернення» на себе уваги партнера, «прилаштування» до партнера;

Тема 7. Елементи зовнішньої техніки актора.

Матеріал актора. Зовнішні дані актора: пластика, міміка, рухи, жести, дихання, голос, вимова, дикція. К.С.Станіславський про значення добре розробленого голосового та м'язового апарату для донесення психологічної глибини створюваного образу. Подвійна робота над м'язами – зняття м'язових «затисків» у різних частинах тіла, позбавлення м'язових недоліків, удосконалення пластики. Диференційований підхід до кожної акторської індивідуальності. Удосконалення рухів і жестів. Тренінг дикційного і голосового апарату як одного з основних виразників акторської техніки. Системи розробки дихання за Стрельниковою та Бутейко. Розробка голосового діапазону, удосконалення тембру голосу.

Практичні завдання

Завдання: виконати комплекс вправ для удосконалення м'язового апарату; виконати комплекс вправ для удосконалення дикційного апарату; виконати комплекс вправ для удосконалення голосового апарату; виконати комплекс вправ для оволодіння сценічним диханням; відпрацювати поєднання руху і голосового звучання; оволодіти сценічним звучанням дикційного апарату і голосу в незручному положенні тіла; виконати вправи на удосконалення жесту; засвоїти поєднання жесту з психічним імпульсом.

Тема 8. Природа сценічного самопочуття.

Сценічне самовідчуття як включення внутрішніх і зовнішніх елементів акторської психотехніки у творчий процес. Елементи внутрішнього сценічного самовідчуття – відчуття, настрої, почуття, стан тощо. Фізичні самовідчуття. Участь певних елементів акторської психотехніки (сприйняття, увага, відчуття, емоційна пам'ять, думка, почуття правди і віра) у спільному прагненні для створення внутрішнього стану актора (К. С. Станіславський). Удосконалення акторської психотехніки як основної умови для створення і стійкого збереження сценічного самовідчуття. Роль запропонованих обставин та магічного «як би» у створенні сценічного самовідчуття.

Практичні завдання.

Завдання: виконати вправи з акторської психотехніки, що сприяють створенню внутрішнього самовідчуття; визначити та відібрати запропоновані обставини для створення внутрішнього сценічного

самовідчуття; виконати вправи на подолання внутрішніх самовідчуттів та настроїв, підпорядковуючи їх над завданням; відпрацювати зміну двох-трьох внутрішніх самовідчуттів залежно від зміни запропонованих обставин; засвоїти поняття «я єсьм» при створенні самовідчуттів в етюдах і вправах.

Тема 9. Сценічний етюд та його побудова.

Етюд – абетка професії художника, музиканта, актора, режисера тощо.

Етюд як тренінг психотехніки актора, виразник його життєвих спостережень. Структура сценічного етюду. Принципи побудови сценічного етюду. Закони існування у сценічному етюді. Різновиди сценічних етюдів. Подія як основна умова сценічного етюду. Характер події у сценічному етюді. Етюди з уявними предметами та етюди з предметами. Етюди в умовах органічного мовчання. Сценічний етюд як засіб органічного народження слова. Функції етюду в дійовому аналізі п'єси і ролі.

Практичні завдання

Завдання: відпрацювати методики створення сценічних етюдів; виконати сценічну дію в етюді в умовах органічного мовчання; виконати органічну дію в груповому етюді; відпрацювати елементи акторської психотехніки – почуття правди і віра, логіка і послідовність тощо для створення органічної поведінки в етюді.

Змістовий модуль 3. Сценічна дія у акторській творчості.

Тема 10. Мистецтво сценічної дії

Запропоновані обставини як «фабула п'єси, її факти, події, епоха, час і місце дії, умови життя, акторське і режисерське розуміння п'єси, додатки до неї від себе, мізансцени, постановка, декорації і костюми художника, бутафорія, освітлення, шуми і звуки і все, що пропонується акторам прийняти до уваги в їх творчості» (К.С.Станіславський).

Значення запропонованих обставин для створення сценічного образу. Точний відбір запропонованих обставин як забезпечення органічного правдивого сценічного існування актора. Роль уяви та фантазії у виправданні запропонованих обставин ролі.. Створення духовного життя ролі як постійне заглиблення запропонованих обставин п'єси.

Практичні завдання

Завдання: виконати вправи на задану тему місця дії; виконати вправи на задану тему часу; виконати вправи на задану тему у зазначену пору року; виконати вправи на розвиток уяви для оволодіння запропонованими обставинами; засвоїти значення магічного «як би» найскладніших запропонованих обставин етюду; відпрацювати запропоновані обставини в парному етюді.

Тема 11. Сценічна дія як основний виразник акторської творчості.

Специфіка сценічної дії, внутрішнє (психічна) і зовнішня (фізична, словесна), їх органічна єдність та взаємозв'язок. Застереження проти «спрощеного» розуміння терміна «фізична дія». Фізична дія як засіб виявлення – процесу мислення, бажання, прагнення і т. д.

Органічність (справжність) сценічної дії, відмінність органічної дії від показної. Необхідні елементи для побудови сценічної дії: запропоновані обставини, сценічна мета, об'єкт дії, належність перешкод (події) та їх подолання. Дія та протидія. Боротьба як результат протидій. Взаємодія – спосіб, вид сценічної дії. Значення уяви та фантазії в оволодінні мистецтвом дії.

Психофізична дія як засіб вираження сценічної поведінки, цілеспрямованість психофізичної дії як необхідна умова досягнення поставленої мети в процесі боротьби. Пам'ять фізичних дій. Логіка фізичних дій.

Практичні завдання.

Завдання: визначити мету персонажа створеної інсценізації; вибудувати логіку і послідовність сценічної дії для досягнення мети в інсценівці; оволодіти процесом безперервної психофізичної дії; засвоїти поняття «пристосування» у виконанні певного сценічного завдання в інсценівці; засвоїти практичну різницю між дієсловами, що визначають почуття і дієсловами, які спонукають до сценічної дії; визначити вірне психофізичне самопочуття персонажу в обраній інсценізації.

Тема 12. Сценічне спілкування (взаємодія).

Відмінність сценічного спілкування від життєвого. Різновиди сценічного спілкування. Пряме спілкування з об'єктом на сцені і через нього – опосередковане з глядачами. Самоспілкування. Спілкування з відсутнім, уявним об'єктом. Взаємодія з партнером як засіб розкриття ідеї п'єси та характерів дійових осіб.

Природа спілкування – взаємодія партнерів у процесі сценічної боротьби. Суперечність законів сцени та законів життя у створенні органічного процесу спілкування. Сприйняття сценічного об'єкта.

Етапи сценічного спілкування – орієнтація, привернення уваги (якщо це потрібно), пристосування (прилаштування), дія на партнера, відповідь, перелаштування (якщо це потрібно), дія для досягнення мети.

Практичні завдання.

Завдання: виконати вправи на спілкування з партнером; виконати вправи на спілкування з уявними об'єктами – образами; засвоїти техніку взаємодії з партнером, враховуючи контакт з глядацькою залюю; засвоїти необхідність встановлення суперечностей, які спонукають до виникнення конфлікту в процесі взаємодії; виконати сценічну взаємодію в парному етюді; виконати взаємодію з партнером на задану тему шляхом імпровізації

Змістовий модуль 4. Словесна взаємодія.

Тема 13. Природа словесної взаємодії.

Словесна дія як складова частина сценічної дії. Словесна дія як взаємодія з партнером за допомогою слова та виразної мови – один з найважливіших розділів вчення К. С. Станіславського.

Комунікативна словесна взаємодія. Етапи процесу словесної взаємодії – орієнтація, оцінка, привернення уваги партнера, прилаштування до дії на нього і перелаштування до досягнення мети.

Слово як засіб втілення авторської ідеї. Поняття про «внутрішній монолог». «Внутрішній монолог» як основна умова організації словесної взаємодії. Внутрішні бачення як умова побудови «кінострічки бачень». «Кінострічка бачень». Поняття підтексту. Взаємозв'язок тексту і підтексту. Ілюстрований підтекст як активний вплив на партнера. Побудова боротьби та взаємодії між партнерами за допомогою слова.

Практичні завдання

Завдання: вибудувати взаємини між персонажами на основі першої сигнальної системи; проаналізувати текст та мелодію вокального твору для реалізації визначеної мети при створенні образу; вибудувати та виконати логіку, послідовність і цілеспрямованість фізичної дії, що передуює словесній взаємодії; визначити мотивацію створення внутрішнього монологу; Створення «внутрішнього монологу» в процесі роботи над роллю; застосування ілюстрованого підтексту як найефективного впливу на партнера в процесі репетицій; виявити та виконати «у процесі словесної взаємодії та «зон мовчання» приховані думки персонажа.

Тема 14. Сценічна задача, як передумова створення органічної словесної взаємодії.

Сценічна задача, її складові елементи. Шлях до створення сценічної задачі: текст – пропоновані обставини – підтекст – почуття (емоції) – задача (воля) і від задачі (бажання) до дії, що втілюється як словесно, так і іншими засобами (К. С. Станіславський). Визначення безперервного ланцюга задач як побудови наскрізної дії ролі – шлях до створення надзавдання персонажа. Збереження логіки і послідовності у виявленні ланцюга задач в роботі над образом як запорука створення правдивої словесної дії. Контрнаскрізна дія як перепона на шляху здійснення ланцюга задач і мобілізація нових засобів для їх виконання. Поняття про надзавдання артиста - ролі.

Практичні завдання

Завдання: визначення шляху створення сценічної задачі: текст – пропоновані обставини – підтекст – почуття (емоції) – задача (воля) – і вид задачі (бажання) до дії, що втілюється як словесно так і іншими засобами; визначення безперервного ланцюга задач ролі; визначення безперервного ланцюга задач як побудови наскрізної дії ролі; пошуки та застосування нових засобів і пристосувань задач для виконання персонажа.

Тема 15. Емоційна пам'ять як джерело для виникнення чуттєвої словесної взаємодії.

Емоційна або афективна пам'ять за Т. Рибо. Властивості та особливості емоційної пам'яті. Засоби розвитку емоційної пам'яті.

Асоціативний механізм пам'яті як засіб накопичення, відбору, оцінки, формування вражень і їх відтворення. Засоби використання емоційної пам'яті через відчуття для створення словесної взаємодії. Чуттєве сприйняття навколишнього світу як засіб збагачення емоційної пам'яті для використання у словесній взаємодії. Джерела накопичення емоційної пам'яті – життя, поезія, література, музика, образотворче мистецтво, природа тощо.

Практичні завдання.

Завдання: виконати вправи на розвиток ініціативної уяви; застосувати засоби використання емоційної пам'яті у створенні чуттєвої; застосування музичних творів для збудження емоційної пам'яті в процесі словесної взаємодії; використання емоційної пам'яті через відчуття для створення словесної взаємодії в роботі над роллю в інсценівці; підключення уяви та емоційної пам'яті для виникнення живого чуттєвого наповненого слова ролі; застосування асоціативного механізму пам'яті для створення чуттєвої словесної взаємодії.

Змістовий модуль 5. Методика та етапи роботи актора над роллю.

Тема 16. Методологія роботи актора над роллю.

Творчий метод як система принципів, що сприяє процесу створення твору мистецтва, формуванню певних напрямів (течій) у мистецтві художніх стилів. Творчий метод (методологія) як сукупність принципів художнього відбору, узагальнення у художньому творі, естетичної оцінки та образного втілення життєвого матеріалу. Творчий метод у мистецтві актора як засіб пізнання життя, його оцінка та перетворення життєвого матеріалу в мистецький сценічний образ та його побудова.

Методологія акторської творчості як засіб дійового мислення, що спонукає до постійного дослідження і вміння знаходити вирішення психофізичних задач. Методологія роботи актора над роллю передбачає створення характеру дійової особи, вміння діяти в образі та виявляти надзавдання.

Практичні завдання.

Завдання: дослідити разом з режисером запропоновані обставини п'єси і ролі, обрані для роботи; відпрацювати разом з режисером фабулу драматичного твору; визначити разом з режисером послідовний ланцюг задач персонажа; з'ясувати від'ємності поведінки персонажа й актора у пропонуваніх обставинах п'єси за допомогою магічного «як би»; виконати етюди на оволодіння «місцем дії», «часом дії», «порою року» тощо; виконати етюди на оволодіння запропонованими обставинами ролі від власного імені в умовах магічного «як би».

Тема 17. Основні принципи роботи актора над роллю за В. Немировичем-Данченко.

Осягнення стильових особливостей автора при створенні образу. Роль інтуїції у знаходженні авторського стилю. Визначення внутрішніх акторських задач, запропонованих автором. Знаходження фізичного самовідчуття як шлях створення органічної поведінки в образі. Поняття

«зерна ролі». «Зони мовчання». «Другий план» ролі . Три принципи – соціальний, життєвий, театральний – у підході до авторського матеріалу в роботі актора над створенням образу.

Тема 18. Етапи роботи актора над роллю.

Робота актора над роллю як складний творчий процес. Шляхи створення сценічного образу. Створення актором чіткого й глибокого уявлення про сценічний образ, його внутрішню сутність, зовнішню характеристику. Уміння знайти типові риси в образі, відрізнити головне від другорядного в його характері, дати соціальну характеристику образу. Роль світогляду актора в роботі над образом, його загальної культури, творчих даних.

Етапи роботи актора над роллю. «Період пізнання, період переживання, період втілення» (за К. С. Станіславським). Перше знайомство з п'єсою і роллю. «Створення життя людського тіла (ролі)». Процес пізнання п'єси і ролі (аналіз) за К. С. Станіславським.

Практичні завдання

Завдання: виконати найпростіші фізичні дії ролі від власного імені, «тут і зараз»; побудувати внутрішній монолог персонажа, виходячи з авторського тексту; визначити разом з режисером підтекст ролі залежно від авторського тексту і задач дійової особи; виконати етюди у вигородах – «я» – актор у запропонованих обставинах п'єси з реквізитом, деталями костюму, аксесуарами тощо; народження і фіксація вірних і необхідних мізансцен; пошуки пристосувань в процесі взаємодії з партнером; створення атмосфери та темпоритмічного малюнку ролі.

Змістовий модуль 6. Робота актора над роллю в процесі пізнання.

Тема 19. Драматургія – першооснова для створення сценічного образу.

Драматургія як художнє відображення дійсності через систему образів. Колізія та конфлікт як основні прояви характеру персонажа. Фабула як послідовний ланцюг подій та фактів, що створюють лінію ролі. Поняття про сценічний характер та засоби його виявлення. Центральна подія як прояв сутності характеру персонажа. Пропоновані обставини п'єси – ґрунт для визначення психофізичної дії персонажа та виявлення сценічних задач ролі. Композиція п'єси та композиція вистави. Лінія ролі.

Практичні завдання

Завдання: читання п'єси за ролями (логіка мови, ритм, тональність, мовна характеристика); визначити та оволодіти підтекстом ролі; визначити запропоновані обставини та задачі ролі в кожному епізоді; з'ясувати взаємостосунки персонажа з іншими дійовими особами; визначити події та факти п'єси які впливають на поведінку та дійову лінію персонажу; з'ясувати місце персонажу в конфліктній системі п'єси; відпрацювати лінію думки персонажа в певній інсценівці.

Тема 20. Етап ознайомлення актора з роллю.

Робота актора над роллю як складний творчий процес. Створення актором чіткого й глибокого уявлення про сценічний образ, його внутрішню сутність, зовнішню характерність. Уміння знайти типові риси в образі, відрізнити головне від другорядного в його характері.

Етап ознайомлення (процес пізнання):

- визначення разом з режисером теми, ідеї, проблематики п'єси та місця дійової особи в системі художніх образів п'єси;
- визначення головних подій та головного конфлікту п'єси і відношення до них дійової особи;
- збір за п'єсою матеріалів про персонаж: автор про персонаж, персонаж про себе, інші дійові особи про персонаж.

Відчуття надзавдання та наскрізної дії ролі.

Практичні завдання

Завдання: визначити разом з режисером тему, ідею проблематику п'єси; визначити разом з режисером місце дійової особи в системі художніх образів драматургічного твору; визначити разом з режисером головні події та головний конфлікт п'єси і відношення до них дійової особи; усвідомити попереднє відчуття «зерна» ролі; усвідомити попереднє відчуття внутрішньої характерності ролі; дослідити предмет, природу та структуру головного конфлікту п'єси та місце дійової особи в ньому; усвідомити попереднє відчуття, надзавдання та наскрізної дії ролі; дати словесний портрет дійової особи п'єси, розкрити його внутрішній світ; скласти внутрішній монолог персонажу п'єси

Тема 21. Аналіз п'єси і ролі за К. С. Станіславським.

Аналіз п'єси і ролі за складовими частинами, художнім напрямком і психофізичними відчуттями. Літературний аналіз п'єси. Визначення структури п'єси – факти, події, фабула тощо. Визначення стилістики драматургічного матеріалу і його філософського, соціально-морального змісту тощо. Вивчення особливостей епохи (історичні умови, соціальне положення, національні особливості тощо). Вивчення естетичного шару п'єси – архітектура, музика, образотворче мистецтво, тощо. Вивчення внутрішньої психологічної дії, стремління творчих задач, логіки і послідовності почуттів, внутрішньої характерності. Визначення фізичних задач і дій зовнішньої характерності (грим, костюм, манери, звички, хода). Особисте творче відчуття актора в ролі.

Практичні завдання

Завдання: виявити і відтворити вчинки персонажа в процесі репетицій уривку з драматургічного твору; встановити фізичні задачі і дії персонажу в кожному епізоді; встановити і виконати задачі по всій лінії ролі; знайти в процесі репетицій пластичний малюнок персонажу; виконати засобами імпровізації безперервну лінію поведінки персонажу за подіями (враховуючи органічне психофізичне існування в «зонах мовчання»); виконати лінію поведінки персонажа спрямовану на розкриття ідеї твору;

зробити логіку поведінки дійової особи своєю власною в процесі роботи над роллю; виконати етюди на оволодіння запропонованими обставинами ролі від власного імені в умовах магічного «як би»; виконати етюди на оволодіння запропонованими обставинами ролі.

Тема 22. Оцінка фактів та подій в процесі роботи актора над роллю.

Визначення змісту та значення фактів і подій для всіх персонажів п'єси, їх ставлення до них. Оцінка фактів і подій як визначальний фактор для виявлення надзавдання ролі, природи, характеру та предмета конфлікту. Оцінка фактів і подій та знаходження психофізичних задач і наскрізної дії ролі. Сприяння вірної оцінки фактів та подій створенню логічної послідовної та органічної поведінки персонажу.

Факти та події як об'єктивний зміст п'єси. Оцінка їх як суб'єктивне ставлення до них актора – творця.

Позасценічне життя персонажа як взаємозв'язок в оцінці подій і фактів. Оцінка фактів та подій як основний засіб виявлення провідних рис характеру персонажа.

Практичні завдання

Завдання: виконати лінію підтексту на основі фрагменту авторського тексту п'єси в процесі словесної взаємодії; засвоїти динаміку розвитку внутрішнього монологу персонажа; виявити та виконати у процесі словесної взаємодії та «зон мовчання» приховані думки персонажа; засвоєння елементів внутрішньої та зовнішньої психотехніки у роботі над роллю у фрагменті з сучасної драматургії; здійснити корекцію творчих задач у процесі репетицій фрагменту з сучасної драматургії.

Змістовий модуль 7. Метод дійового аналізу ролі.

Тема 23. Дійовий аналіз як основний метод роботи актора над роллю.

Визначення фактів і зовнішніх подій п'єси. Аналіз лінії поведінки дійової особи, ставлення до подій та взаємовідносин з іншими персонажами; вивчення актором запропонованих обставин п'єси і ролі (з'ясування всіх умов, в яких діє персонаж: місце дії, час, вчинки, дії, задачі); оволодіння фізичними діями в запропонованих обставинах п'єси (від простих фізичних дій до складних психофізичних). Імпровізація як один з основних принципів методу дійового аналізу ролі. Імпровізація як пошук внутрішньої і зовнішньої лінії дії персонажа. Знаходження і фіксація вірного самовідчуття, темпоритму та атмосфери. Народження мізансцен у процесі імпровізаційного пошуку органічної дії. Оволодіння (у процесі створення етюдів) логікою вчинків дійової особи і внутрішнім їх мотивуванням; створення безперервної лінії дії персонажа. Знаходження та визначення разом з режисером наскрізної дії та надзавдання ролі, підпорядкованих ідейному задуму вистави.

Практичні завдання

Завдання: дослідити разом з режисером запропоновані обставини п'єси і ролі, обрані для роботи; відпрацювати разом з режисером фабулу

драматичного твору; визначити разом з режисером послідовний ланцюг задач персонажа; з'ясувати від'ємності поведінки персонажа й актора у пропонованих обставинах п'єси за допомогою магічного «як би»; виконати найпростіші фізичні дії ролі від власного імені, «тут і зараз»; побудувати внутрішній монолог персонажа, виходячи з авторського тексту; виконати етюди на оволодіння «місцем дії», «часом дії», «порою року» тощо; виконати етюди у вигородах – «я» – актор у запропонованих обставинах п'єси з реквізитом, деталями костюму, аксесуарами тощо; виконати етюди у вигородах з авторським текстом; народження і фіксація вірних і необхідних мізансцен, пристосувань, темпоритму, атмосфери.

6. 2. Структура навчальної дисципліни.

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин		
	Всього годин	В тому числі	
		Аудиторні заняття	Самостійна робота студента
Модуль 1			
Змістовий модуль 1. Мистецтво актора в історичному вимірі.			
Тема 1. Історія акторського мистецтва.	7	3	4
Тема 2. Основні напрямки в акторському мистецтві.	6	3	3
Тема 3. Принципи акторського мистецтва.	5	3	2
Тема 4. Реалістичні традиції акторського мистецтва і система К. С. Станіславського.	5	3	2
Тема 5. Етика і дисципліна як складова частина системи К. С. Станіславського.	5	3	2
Разом за змістовим модулем 1:	28	15	13
Змістовий модуль 2. Техніка акторської майстерності.			
Тема 6. Елементи внутрішньої техніки актора.	6	3	3
Тема 7. Елементи зовнішньої техніки актора.	6	3	3
Тема 8. Природа сценічного самопочуття.	5	3	2
Тема 9. Сценічний етюд та його побудова.	7	3	4
Разом за змістовим модулем 2:	24	12	12
Змістовий модуль 3. Сценічна дія у акторській творчості.			

Тема 10. Мистецтво сценічної дії	5	3	2
Тема 11. Сценічна дія як основний виразник акторської творчості.	4	2	2
Тема 12. Сценічне спілкування (взаємодія).	5	2	3
Разом за змістовим модулем 3:	14	7	7
Змістовий модуль 4. Словесна взаємодія.			
Тема 13. Природа словесної взаємодії.	5	2	3
Тема 14. Сценічна задача, як передумова створення органічної словесної взаємодії.	5	3	2
Тема 15. Емоційна пам'ять як джерело для виникнення чуттєвої словесної взаємодії.	5	3	2
Разом за змістовим модулем 4:	15	8	7
Змістовий модуль 5. Методика та етапи роботи актора над роллю.			
Тема 16. Методологія роботи актора над роллю.	5	3	2
Тема 17. Основні принципи роботи актора над роллю за В. Немировичем-Данченко.	5	2	3
Тема 18. Етапи роботи актора над роллю.	5	3	2
Разом за змістовим модулем 5:	15	8	7
Змістовий модуль 6. Робота актора над роллю в процесі пізнання.			
Тема 19. Драматургія – першооснова для створення сценічного образу.	5	3	2
Тема 20. Етап ознайомлення актора з роллю.	5	3	2
Тема 21. Аналіз п'єси і ролі за К. С. Станіславським.	4	2	2
Тема 22. Оцінка фактів та подій в процесі роботи актора над роллю.	5	3	2
Разом за змістовим модулем 5:	19	11	8
Змістовий модуль 7. Метод дійового аналізу ролі.			
Тема 23. Дійовий аналіз як основний метод роботи актора над роллю.	5	3	2
Разом за змістовим модулем 7:	5	3	2
Разом за модулем 1:	120	64	56
Всього:	120	64	56

Заочна форма навчання

	Кількість годин
--	-----------------

Назви змістових модулів і тем	Всього годин	В тому числі	
		Аудиторні заняття	Самостійна робота студента
Модуль 1			
Змістовий модуль 1. Мистецтво актора в історичному вимірі.			
Тема 1. Історія акторського мистецтва.	7	1	6
Тема 2. Основні напрямки в акторському мистецтві.	6	1	5
Тема 3. Принципи акторського мистецтва.	5	1	4
Тема 4. Реалістичні традиції акторського мистецтва і система К. С. Станіславського.	5	1	4
Тема 5. Етика і дисципліна як складова частина системи К. С. Станіславського.	5	0,5	4,5
Разом за змістовим модулем 1:	28	4,5	23,5
Змістовий модуль 2. Техніка акторської майстерності.			
Тема 6. Елементи внутрішньої техніки актора.	6	1	5
Тема 7. Елементи зовнішньої техніки актора.	6	1	5
Тема 8. Природа сценічного самопочуття.	5	0,5	4,5
Тема 9. Сценічний етюд та його побудова.	7	1	6
Разом за змістовим модулем 2:	24	3,5	20,5
Змістовий модуль 3. Сценічна дія у акторській творчості.			
Тема 10. Мистецтво сценічної дії.	5	0,5	4,5
Тема 11. Сценічна дія як основний виразник акторської творчості.	5	0,5	4,5
Тема 12. Сценічне спілкування (взаємодія).	5	0,5	4,5
Разом за змістовим модулем 3:	15	1,5	13,5
Змістовий модуль 4. Словесна взаємодія.			
Тема 13. Природа словесної взаємодії.	5	0,5	4,5
Тема 14. Сценічна задача, як передумова створення органічної словесної взаємодії.	5	0,5	4,5
Тема 15. Емоційна пам'ять як джерело для виникнення чуттєвої словесної взаємодії.	5	0,5	4,5
Разом за змістовим модулем 4:	15	1,5	13,5
Змістовий модуль 5. Методика та етапи роботи актора над роллю.			
Тема 16. Методологія роботи актора над	5	1	4

роллю.			
Тема 17. Основні принципи роботи актора над роллю за В. Немировичем-Данченко.	4	0,5	3,5
Тема 18. Етапи роботи актора над роллю.	5	0,5	4,5
Разом за змістовим модулем 5:	14	2	12
Змістовий модуль 6. Робота актора над роллю в процесі пізнання.			
Тема 19. Драматургія – першооснова для створення сценічного образу.	5	0,5	4,5
Тема 20. Етап ознайомлення актора з роллю.	5	1	4
Тема 21. Аналіз п'єси і ролі за К. С. Станіславським.	5	0,5	4,5
Тема 22. Оцінка фактів та подій в процесі роботи актора над роллю.	4	1	3
Разом за змістовим модулем 5:	19	3	16
Змістовий модуль 7. Метод дійового аналізу ролі.			
Тема 23. Дійовий аналіз як основний метод роботи актора над роллю.	5	1	4
Разом за змістовим модулем 7:	5	1	4
Разом за модулем 1:	120	17	103
Всього:	120	17	103

6. 3. Самостійна робота (денна форма)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Історія акторського мистецтва.	4
2.	Тема 2. Основні напрямки в акторському мистецтві.	3
3.	Тема 3. Принципи акторського мистецтва.	2
4.	Тема 4. Реалістичні традиції акторського мистецтва і система К. С. Станіславського.	2
5.	Тема 5. Етика і дисципліна як складова частина системи К. С. Станіславського.	2
6.	Тема 6. Елементи внутрішньої техніки актора.	3
7.	Тема 7. Елементи зовнішньої техніки актора.	3
8.	Тема 8. Природа сценічного самопочуття.	2
9.	Тема 9. Сценічний етюд та його побудова.	4
10.	Тема 10. Мистецтво сценічної дії.	2
11.	Тема 11. Сценічна дія як основний виразник акторської творчості.	2
12.	Тема 12. Сценічне спілкування (взаємодія).	3
13.	Тема 13. Природа словесної взаємодії.	3
14.	Тема 14. Сценічна задача, як передумова створення	2

	органічної словесної взаємодії.	
15.	Тема 15. Емоційна пам'ять як джерело для виникнення чуттєвої словесної взаємодії.	2
16.	Тема 16. Методологія роботи актора над роллю.	2
17.	Тема 17. Основні принципи роботи актора над роллю за В. Немировичем-Данченко.	3
18.	Тема 18. Етапи роботи актора над роллю.	2
19.	Тема 19. Драматургія – першооснова для створення сценічного образу.	2
20.	Тема 20. Етап ознайомлення актора з роллю.	2
21.	Тема 21. Аналіз п'єси і ролі за К. С. Станіславським.	2
22.	Тема 22. Оцінка фактів та подій в процесі роботи актора над роллю.	2
23.	Тема 23. Дійовий аналіз як основний метод роботи актора над роллю.	2
	Всього:	56

Самостійна робота (заочна форма)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Історія акторського мистецтва.	6
2.	Тема 2. Основні напрямки в акторському мистецтві.	5
3.	Тема 3. Принципи акторського мистецтва.	4
4.	Тема 4. Реалістичні традиції акторського мистецтва і система К. С. Станіславського.	4
5.	Тема 5. Етика і дисципліна як складова частина системи К. С. Станіславського.	4,5
6.	Тема 6. Елементи внутрішньої техніки актора.	5
7.	Тема 7. Елементи зовнішньої техніки актора.	5
8.	Тема 8. Природа сценічного самопочуття.	4,5
9.	Тема 9. Сценічний етюд та його побудова.	6
10.	Тема 10. Мистецтво сценічної дії.	4,5
11.	Тема 11. Сценічна дія як основний виразник акторської творчості.	4,5
12.	Тема 12. Сценічне спілкування (взаємодія).	4,5
13.	Тема 13. Природа словесної взаємодії.	4,5
14.	Тема 14. Сценічна задача, як передумова створення органічної словесної взаємодії.	4,5
15.	Тема 15. Емоційна пам'ять як джерело для виникнення чуттєвої словесної взаємодії.	4,5
16.	Тема 16. Методологія роботи актора над роллю.	4
17.	Тема 17. Основні принципи роботи актора над роллю за В. Немировичем-Данченко.	3.5

18.	Тема 18. Етапи роботи актора над роллю.	4,5
19.	Тема 19. Драматургія – першооснова для створення сценічного образу.	4,5
20.	Тема 20. Етап ознайомлення актора з роллю.	4
21.	Тема 21. Аналіз п'єси і ролі за К. С. Станіславським.	4,5
22.	Тема 22. Оцінка фактів та подій в процесі роботи актора над роллю.	3
23.	Тема 23. Дійовий аналіз як основний метод роботи актора над роллю.	4
	Всього:	103

6. 4. Методи навчання

1. Лекція.
2. Практичний.
3. Пояснювально-ілюстративний.
4. Репродуктивний.
5. Творчий.
6. Пошуковий.
7. Бесіда.
8. Діалог.
9. Демонстрація і обговорення відеоматеріалів.

7. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Вивчення навчальної дисципліни передбачає використання LMS Moodle - інтегрованої комп'ютерної системи закладу вищої освіти.

8. Методичні рекомендації

8. 1. Методичні рекомендації до організації самостійної роботи.

Самостійна робота студента з дисципліни «Майстерність актора» є невід'ємною частиною навчального процесу. Вона здійснюється за спрямуванням викладача, який спрямовує її в залежності від тематичних завдань. Кожна тема дисципліни передбачає теоретичну та практичну складову. Серед завдань - робота з конспектом, постійне опрацювання літератури, інших інформаційних джерел, аналізування та узагальнення отриманої інформації, виконання практичних завдань, відпрацювання та вдосконалення елементів акторської техніки, виховання особистісних якостей – професійної дисципліни, поведінки, збагачення власної уяви, виховання прагнення до досконалості, художнього мислення, художнього смаку. Відвідування вистав, концертів, фестивалів, конкурсів та подій, відповідно до обраної професії.

Самостійна підготовка реферату на теми «Характеристика образу вокального твору», «Етапи роботи над роллю «образом»;

Систематичне і якісне виконання студентом завдань самостійної роботи сприяє професійній підготовці його як вокаліста-актора, що є вимогою сьогодення до сучасного розуміння професії співака.

Завдання для самостійної роботи

Тема 1.

1. Визначити принципи акторського виконання в шкільному театрі на Україні (письмова відповідь).
2. Прослідкувати еволюцію акторської майстерності у створенні сценічного образу від античного до сучасного театру.
3. Провести спостереження за навколишньою дійсністю в усіх дрібних деталях для подальшого використання у практичній сценічній роботі та записати у робочий зошит.

Тема 2.

1. Визначити природу сприйняття сценічного образу глядачем в епічному театрі.
2. Визначити природу сприйняття сценічного образу глядачем у психологічному театрі.

Тема 3.

1. Виконати лінію фізичної дії в етюді на вільну тему.
2. Прослідкувати взаємозв'язок між фізичною та психічною дією в етюді на задану тему.

Тема 4.

1. Опрацювати роботу К.С.Станіславського «Моє життя в мистецтві» (Т.1.- повн. Зібр.).
2. Прослідкувати реалістичні тенденції створення образів акторами театру корифеїв.

Тема 5.

1. Визначити основи положення «Етики» К.С.Станіславського.
2. З'ясувати зміст поняття «люби мистецтво в собі, а не себе в мистецтві» К. С. Станіславського.
3. Законспектуйте розділ К.С. Станіславського «Етика і дисципліна».

Тема 6.

1. Створити одиночний етюд на основі «емоційної пам'яті».
2. Створити на основі запропонованого матеріалу за допомогою «уяви» та «фантазії» сценічний етюд.
3. Відпрацювати елементи м'язового тренінгу.
4. Провести тренінг уваги органів чуттів.
5. Відпрацювати методику проведення вправ на елементи внутрішньої техніки актора.

Тема 7.

1. Засвоїти комплекс вправ, спрямованих на ліквідацію власних сценічних «затисків».
2. Засвоїти комплекс вправ на координацію рухів.
3. Визначити особисті м'язові недоліки.
4. Робота над рефератом «Характеристика образу вокального твору».

Тема 8.

1. Відпрацювати тренінг елементів внутрішньої акторської психотехніки для створення сценічного самовідчуття.
2. Відпрацювати елементи психічних самовідчуттів людини – закоханість, божевілля, відчуття страху тощо.

Тема 9.

1. Виконати одиночний етюд в умовах органічного мовчання з безпредметною дією.
2. Виконати одиночний етюд «я в запропонованих обставинах».
3. Створити задум етюд.

Тема 10.

1. Визначити фабулу сценічного етюд.
 2. Визначити час і місце дії – умови сценічного життя у створеному етюд.
- Створити задум етюд.

Тема 11.

1. Визначити мету персонажа і вибудувати логічну лінію поведінки для досягнення цієї мети.
2. Встановити партитуру вчинків персонажу
3. Виявити сутність конфлікту в процесі взаємодії з партнером.
4. Виконати вправи на пам'ять фізичних дій.

Тема 12.

1. Прослідкувати взаємозв'язок між фізичною та психофізичною дією персонажу.
2. З'ясувати роль взаємодії (спілкування) у виявленні характеру персонажа.
3. Відпрацювати прийоми усунення особистих творчих недоліків:
 - а) м'язових «затисків»;
 - б) недостатньої творчої уяви;
 - в) недостатньої емоційної пам'яті;
 - г) мовних недоліків (дикційних, голосових тощо);

Тема 13.

1. Виконати і записати текст «внутрішнього монологу» на заданому словесному тексті.
2. Засвоїти техніку створення «кінострічки бачень».
3. Визначити лінію підтексту ролі.
4. З'ясувати взаємозв'язок тексту і підтексту.
5. Які елементи словесної взаємодії?
6. Які етапи процесу словесної взаємодії?
7. Що таке «внутрішній монолог»?
8. Визначити необхідні думки, що передують виникненню слова.

Тема 14.

1. Проаналізувати та дослідити логіку поведінки партнерів, які ведуть контр дію.
2. Виписати ланцюг задач персонажа обраної для роботи ролі
3. Знайти засоби та пристосування для подолання перешкод і досягнення мети персонажа.

Тема 15.

1. Виконати вправи на використання емоційної пам'яті в процесі створення словесної взаємодії.
2. Виконати завдання на емоційне сприйняття творів образотворчого мистецтва, музики та поетичних творів.
3. Підготовка вправ на словесну взаємодію, враховуючи зауваження, одержані на практичних заняттях.
4. Які є види пам'яті?
5. Що таке емоційна пам'ять?
6. Які засоби накопичення та розвитку емоційної пам'яті?
7. Як використовується емоційна пам'ять у словесній взаємодії?

Тема 16.

1. Засвоїти методику роботи над роллю.
2. Оволодіти методикою створення характеру, виходячи з надзавдання актора.

Тема 17.

1. Охарактеризувати три принципи сприйняття драматургічного твору.
2. Визначити «зерно» ролі.
3. Визначити «другий план» ролі.
4. Виконати зміну фізичних самовідчуттів ролі.
5. Оволодіти «зонами мовчання» ролі.
6. Які принципи за В. Немировичем – Данченком визначають аналіз та синтез сценічного образу?

Тема 18.

1. Занотувати перші враження про п'єсу та роль.
2. Зібрати матеріали про персонаж для ролі
3. Визначити головні події та конфлікт п'єси, в якому виявляються основні риси характеру персонажа.
4. Робота над рефератом на тему «Етапи роботи над роллю / образом»;

Тема 19.

1. Скласти «досьє» персонажу (збір за п'єсою матеріалів про дійову особу): автор про персонаж, персонаж про себе, інші дійові особи про персонаж.
2. Викласти (письмово) особисті життєві спостереження, враження, пов'язані з темою персонажа.
3. Дати аналіз відображеної дійсності в п'єсі, обраній для практичної роботи.
4. Простежити розвиток характеру персонажа залежно від розвитку конфлікту п'єси.
5. Визначити фабулу драматургічного твору.
6. Простежити лінію ролі у фабульній структурі обраної п'єси.
7. Визначити пропоновані обставини ролі в обраній п'єсі.

Тема 20.

1. Занотувати перші враження про п'єсу та роль.
2. Визначення фізичних задач і дій зовнішньої характерності ролі.

3. Визначення лінії ролі.
4. Зібрати та вивчити матеріали епохи, яка відтворена в п'єсі (історичні, соціальні, політичні умови, побут, звичаї, манери, архітектура, музика тощо).

Тема 21.

1. Знайти в процесі репетицій пластичний малюнок персонажу.
2. Пошуки пристосувань для реалізації конфліктної ситуації у процесі репетицій.
3. Виконати засобами імпровізації безперервну лінію поведінки персонажу за подіями (враховуючи органічне психофізичне існування в «зонах мовчання»).
4. Виконати вправи на оволодіння логікою авторського тексту.
5. Виконати декілька варіантів сценічної дії відповідно до завдань режисера і відібрати найбільш наближений до ідеї твору та індивідуальності студента.
6. Виконати одиночні етюди на виявлення акторської «ман кості», та сценічної привабливості.

Тема 22.

1. Визначити зміст подій і фактів, які впливають на розвиток лінії ролі.
2. Виконати психофізичні задачі ролі відповідно до оцінки фактів та подій п'єси.
3. Визначити основні риси характеру персонажа через оцінку подій та фактів п'єси.
4. Виконати етюди на позасценічне життя ролі, які логічно впливають з оцінок подій та фактів.

Тема 23.

1. Вивчити епоху, відображену в п'єсі: історичні, соціальні, релігійні, естетичні, побутові особливості часу.
2. Виконати вправи на виправдання запропонованих обставин п'єси і ролі.
3. Дати характеристику взаємовідносин з іншими дійовими особами п'єси.
4. Зафіксувати передчуття надзавдання ролі.

Запитання для самоперевірки

Тема 1.

1. Яку функцію виконувала маска в античному театрі?
2. Яку функцію виконувала маска комедії дель арте?
3. На яких принципах будувався типовий образ в епоху Відродження?
4. Якими принципами обумовлений драматургічний образ в епоху класицизму?
5. Що лежить в основі створення романтичного образу?
6. Яка принципова різниця між реалістичним і романтичним образом?
7. Яка природа та структура символічного образу?
8. У чому полягає позитивне значення натуралізму в акторському мистецтві?

9. Яка відмінність парадоксальної логіки у створенні образу від асоціативної?

Тема 2.

1. Яка різниця між мистецтвом «переживання» та мистецтвом «удавання»?
2. Який принцип лежить в основі ефекту «відчуження» Б.Брехта?
3. Яка природа символічного образу?
4. Що лежить в основі «мови жесту» А. Арто?
5. Який елемент внутрішньої психотехніки актора сприяє створенню синтетичного (універсального) образу?
6. Яке значення у творчості актора має ремесло?

Тема 3.

1. Які складові елементи сценічної задачі?
2. Який основний засіб розкриття характеру персонажа?
3. Які основні види сценічної дії?

Тема 4.

1. Які ознаки реалістичного сценічного мистецтва?
2. Кого з акторів можна назвати представниками школи «переживання»?
3. Які складові частини системи К. С. Станіславського?
4. Які шляхи органічного перевтілення актора в образ?
5. Яке значення має поняття «від свідомого до підсвідомого» у творчості актора?

Тема 5.

1. Які якості потрібні актору для створення творчої атмосфери в театральному колективі?
2. Яке значення творчої волі в роботі актора над образом?
3. З якою метою необхідно підтримувати авторитет керівника?

Тема 6.

1. Які елементи внутрішньої техніки актора повинні брати участь у створенні сценічної дії?
2. Як застосувати «три кола» уваги для створення творчого самовідчуття?
3. Що є об'єктом уваги життєвої сценічної дії?
4. Яка функція уваги в процесі взаємодії?

Тема 7.

1. Як застосувати «три кола» уваги для створення творчого самовідчуття?
2. Що є об'єктом уваги життєвої сценічної дії?
 1. Яка функція уваги в процесі взаємодії?

Тема 8.

3. Що таке внутрішнє сценічне самовідчуття?
4. Що заважає створенню потрібного сценічного самовідчуття?
5. Яку роль відіграють запропоновані обставини у створенні сценічного самовідчуття?
6. Яку роль відіграє магічне «як би» у створенні вірного сценічного самовідчуття?

Тема 9.

1. У яких видах мистецтва і з якою метою використовується етюд?

2. Яке призначення та мета сценічного етюду?
3. Що є сюжетною основою етюду?
4. Які види сценічних етюдів?

Тема 10.

1. Що таке «запропоновані обставини»?
2. Яке значення мають «запропоновані обставини» для створення сценічного образу?
3. Яку роль відіграє уява та фантазія для створення сценічного образу?

Тема 11.

1. Які ознаки органічної психофізичної дії?
2. Які елементи необхідні для побудови органічно-психофізичної дії?
3. Який взаємозв'язок між фізичною дією та фізичним самопочуттям?
4. Яка логіка фізичних дій?
5. Що таке пам'ять фізичних дій?

Тема 12.

1. У чому полягає відмінність сценічного спілкування від життєвого?
2. Які існують різновиди сценічного спілкування?
3. Як розкривається характер дійової особи в процесі взаємодії з партнером?
4. Які етапи сценічного спілкування?
5. Що лежить в основі сценічного спілкування?

Тема 13; 14.

1. Що таке сценічна задача?
2. Які складові елементи сценічної задачі?
3. Яка роль задачі у словесній взаємодії?
4. Що означає ланцюг задач по всій лінії ролі у словесній дії?

Тема 15.

1. Що таке емоційна пам'ять?
2. Які засоби накопичення та розвитку емоційної пам'яті?
3. Як використовується емоційна пам'ять у словесній взаємодії?

Тема 16.

1. З яких принципів складається творчий метод, що сприяє процесу створення мистецького твору?
2. Що передбачає творчий метод у мистецтві актора?
3. На якому принципі базується методологія акторського мистецтва?
4. У чому полягає методологія роботи актора над роллю?
5. Яка методика роботи актора над роллю в реалістичному театрі?
6. Яка методика створення характеру виходячи з надзавдання актора?
7. Яка методика створення характеру виходячи з надзавдання ролі?

Тема 17.

1. Що таке стиль автора?
2. Які стильові особливості автора відбиваються в ролі?
3. Яка роль інтуїції у знаходженні стильових особливостей ролі?
4. Що таке «зерно ролі»?
5. У зв'язку з чим змінюються фізичні самовідчуття персонажу?

6. Що таке «другий план» ролі?

7. Які принципи за В. Немировичем –Данченком визначають аналіз та синтез сценічного образу?

Тема 18.

1. Які етапи роботи актора над образом?

2. Як характеризує К.С.Станіславський етапи роботи актора над роллю?

3. Які площини за К.С.Станіславським торкаються пізнання (аналізу) ролі?

4. Яке значення літературного аналізу п'єси і ролі в роботі актора над образом?

Тема 19.

1. Яке значення має художнє відображення дійсності в драматургії для створення сценічного образу?

2. Як проявляється характер персонажа в конфліктній системі п'єси?

3. Яке значення фабули п'єси для побудови лінії ролі?

4. Який взаємозв'язок між композицією п'єси та композицією ролі?

Тема 20.

1. Яке значення має перше знайомство (читання) з п'єсою?

2. Яке завдання стоїть перед актором на етапі ознайомлення з роллю?

3. Яке практичне значення при створенні ролі має збір матеріалів по п'єсі?

4. Яким чином визначається попереднє відчуття надзавдання та наскрізної дії ролі?

5. Які площини за К.С.Станіславським торкаються пізнання ролі?

Тема 21.

1. Які складові частини аналізу п'єси і ролі?

2. Яка структура п'єси?

3. Яка мета літературного аналізу п'єси?

4. Що складає вивчення естетичного шару п'єси?

5. Яку роль відіграє особисте творче відчуття актора образу?

Тема 22.

1. Яка різниця між фактом і його оцінкою?

2. Чим обумовлена оцінка фактів та подій?

3. Яку роль відіграє оцінка фактів та подій у виявленні психофізичних задач та наскрізної дії ролі?

4. Яке значення має оцінка фактів та подій у визначенні природи конфлікту, його характеру та предмета?

5. Яку роль відіграє індивідуальність актора в оцінці фактів і подій п'єси?

6. Яку функцію відіграє оцінка фактів та подій у створенні позасценічного життя ролі?

Тема 23.

1. У чому сутність поняття «дійовий аналіз» ролі?

2. Яке значення методу дійового аналізу в роботі актора над роллю?

3. Яка мета дійового аналізу ролі?

4. Яка роль імпровізації в пошуку вірного сценічного самовідчуття та темпоритму ролі?

5. Що обумовлює надзавдання та наскрізну дію ролі?

Рекомендована література

Основна

1. Абалкин А. О театральной музыке. – М., 1981.
2. Актер. Персонаж. Роль. Образ. – Л., 1986.
3. Акторська майстерність корифеїв (збірник). – К., 1973.
4. Акулов Е. А. Оперная музыка и сценическое действие. М.: Всероссийское театральное общество, 1978. – 455 с
4. Антуан А. Дневники директора театра. – М-Л., 1935.
5. Арто А. Театр и его двойник. – М., 1993.
6. Баранник Ю., Гай Г. Драматичний діалог. – К., 1961.
7. Барбай Ю. Теория перевоплощения // Актер. Персонаж. Роль. Образ. – Л., 1986.
8. Бентли З. Жизнь драмы. – М., 1978.
9. Борев Ю. Художественный образ – форма художественного мышления // Эстетика. – М., 1975. – С.195-210.
10. Бояджиев Г. Душа театра. – М., 1974.
11. Бояджиев Г. Поэзия театра. – М., 1960.
12. Брехт Б. Эффект отчуждения // Театр. Статьи. Высказывания. – Т. 2,5. – М., 1962.
13. Василько В. Садовський М. і його театр. – К., 1962.
14. Вахтангов Е. Материалы и статьи. – М., 1969.
15. Верхацький М. Робота актора над образом. – К., 1956.
16. Владимиров С. Действие в драме. – М., 1965.
17. Волькенштейн В. Драматургия. – М., 1961.
18. Встречи с Мейерхольдом / Сб. воспоминаний. – М., 1967.
19. Гипиус С. Гимнастика чувств. – Л-М., 1967.
20. Горбунова Е. Идеи. Конфликты. Характеры. – М., 1960.
21. Дейч А. По ступеням времени. – К., 1988.
22. Дурлін С. Марія Заньковецька. – К., 1982.
23. Заболотна В. Акторське мистецтво України / конспект лекцій. – К., 1992.
24. Завадський Ю. Об искусстве театра. – М., 1965.
25. Заславська Л. Актерские штампы и их преодоление. – М., 1988.
26. Захава Б. Мастерство актера и режиссера. – М., 1983.
27. Карасьов М. Глядач у театрі // Театр. – №2. – 1972.
28. Кисиль И. Основы сценического движения. – М., 1976.
29. Клевина Т. О процессах включения зрительного зала в систему спектакля. – Л., 1984.
30. Кнебель М.О. О том, что мне кажется особенно важным. – М., 1981.
31. Кох И.З. Сценическое движение. – М., 1984.
32. Кристи Г.В. Воспитание актера школы Станиславского. – М., 1968.

33. Кристи Г.В. Основы актерского мастерства. – М., 1970.
34. Крушельницький М. Збірник. – К., 1993.
35. Курбас Л. Березіль. – К., 1988.
36. Ливнев Д. Сценическое перевоплощение. – М., 1981.
37. Марков П. О театре. – М., 1974.
38. Мар'яненко І. Сцена, актори, ролі. – К., 1964.
39. Мастерство актера и режиссера в терминах и определениях Станиславского. – М., 1961.
40. Мастерство актера. Теория и практика. – М., 1985.
41. Михоэлс С. Статьи. Беседы. Речи. – М., 1960.
42. Немеровский А. Пластическая выразительность актера. – М., 1988.
43. Немирович-Данченко В. Рождение театра. – М., 1989.
44. Попов А.Д. Творческое наследие. – М., 1978.
45. Рождественская Н. Проблема сценического перевоплощения. – Л., 1978.
46. Саксаганський П. Думки про театр. – К., 1980.
47. Сахновский-Панкеев В. Драма. – М., 1969.
48. Станиславський К.С. Собр. соч. в 9-ти т. – М., 1988.
49. Стромов Ю. Путь актера к творческому перевоплощению. – М., 1986.
50. Судакова П. От этюда к спектаклю. – М., 1969.
51. Сценическая педагогика. – Л., 1973.
52. Танюк Л. Мар'ян Крушельницький. – М., 1974.
53. Тимофеев Л. Основы теории литературы. – М., 1976.
54. Товстоногов Г.А. Зеркало сцены. – Л., 1980.
55. Топорков В. Про техніку актора. – К., 1961.
56. Чехов М. Литературное наследие. – М., 1986.
57. Шихматов Л. Сценические этюды. – М., 1967.
58. Шмайлов М.Г. Мастерство актера. – Л., 1990.
59. Элькис Г. О пластическом тренаже актера. – К., 1986.

Допоміжна

1. Аникет Н.О театре. – М., 1962.
2. Барро Ж. Воспоминания для будущего. – М., 1979.
3. Белінський В. Про драму і театр. –К., 1949.
4. Блок В. Система Станиславского и проблемы драматургии. – М., 1963.
5. Бобошко Н.Ю. Гнат Юра. – К., 1980.
6. Бояджиев Г. От Софокла до Брехта за сорок театральных вечеров.–М., 1969.
7. Брук П. Пустое пространство. – М., 1978.
8. Вокал. Краткий словарь терминов и понятий: учебное пособие/ сост.: Александрова Н.А. СПб: Планета музыки; Лань, 2015. – 352 с.
9. Вороний М.Український театр у Києві // Театр і драма. – К., 1962.

10. Гегель. Естетика. – Т.1. –М., 1985.
11. Гратовский Е. От бедного театра к искусству проводнику. – М., 2003.
12. Ершов П. М. Технология актерского искусства: Очерки. М.: Всерос. театр. о-во, 1959. – 308 с.
13. Жданов В.Ф. Артист музыкального театра: принципы формирования вокально - сценического мастерства. М.: Петит, 1996. – 293 с.
14. Завіна О. С. Деякі проблеми виховання співака-актора в оперній студії: рукопис. Київ, 1957 // Архів НМАУ ім. П. І. Чайковського. - 10 арк.
15. Збірник спогадів про М.Кропивницького. – К., 1961.
16. Йосипенко М. Марко Лукич Кропивницький. – К., 1958.
17. Калашников Ю. Тетральная етика Станиславского. – М., 1960.
18. Калашников Ю. Третий творец спектакля // Театр. – №2. – 1963.
19. Кнебель М.О. Поезия педагогики. – М., 1984.
20. Коломієць Р.Г. Театр Саксаганського і Карпенка Карого. – К., 1984.
21. Кох И. Э. Основы сценического движения. Л.: Искусство. Ленингр. отд-ние, 1970. – 566 с.
22. Кристи Г. В. Работа Станиславского в оперном театре. М.: Искусство, 1952. – 284 с.
23. Макарьев Л. С утра до вечера в театре. – Л., 1977.
24. Мейерхольд В. Статьи. Письма. Речи. Беседы. – М., 1968.
25. Саксаганський П. По шляху життя. – К., 1957.
26. Таиров А. О театре. – М., 1970.
27. Тобилевич Б. М.К.Саксаганський. – К., 1957.
28. Товстоногов Г.А. Беседы с коллегами. – М., 1988.
- Фаст Д. Язык тела: азбука человеческого поведения. Пер. с англ. Л. А. Игоревского. М.: Центрполиграф, 2008. – 190 с.
29. Филькельнштейн Е. Картель четырех. – Л., 1974.
30. Шаляпін Ф. І. Маска і душа. – М., 2017. - 352 с.

Інформаційні джерела

1. <https://www.dissercat.com/content/stsenicheskoe-masterstvo-opernogo-artista-v-kontekste-akterskoi-shkoly-fi-shalyapina> (Кузнецов Н. І. Сценічна майстерність оперного артиста в контексті акторської школи Ф. І. Шаляпіна).
2. <https://cyberleninka.ru/article/n/k-s-stanislavskiy-i-f-i-shalyapin-o-professionalnom-masterstve-vokalista> (К. С. Станіславський і Ф. І. Шаляпін про професійну майстерність вокаліста).
3. <http://ukr.sovfarfor.com/teatr-kno/415-notatky-literaturu-pytan-opernog-o-mystectva.html> (нотатки про літературу з питань оперного мистецтва).

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20 20 / 20 21 н.р. без змін; зі змінами
(Додаток _____).
(потрібне підкреслити)

протокол № 1 від «20» серпня 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис)(Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20____/ 20____ н.р. без змін; зі змінами
(Додаток _____).
(потрібне підкреслити)

протокол №____ від «____» _____ 20____ р. Завідувач кафедри _____
(підпис)(Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20____/ 20____ н.р. без змін; зі змінами
(Додаток _____).
(потрібне підкреслити)

протокол №____ від «____» _____ 20____ р. Завідувач кафедри _____
(підпис)(Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20____/ 20____ н.р. без змін; зі змінами
(Додаток _____).
(потрібне підкреслити)

протокол №____ від «____» _____ 20____ р. Завідувач кафедри _____
(підпис)(Прізвище ініціали)